1 (Sem–6/FYUGP) ZLG 61 MN/(A)

2026

ZOOLOGY

(Minor)

Paper : ZLG0600504

(Wildlife Conservation and Management)

(Set–A)

Full Marks : 45

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either in English or in Assamese

1. Choose the correct answer : 1×5=5

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) Which of the following Tiger Reserves was declared in 1973 under Project Tiger?

তলত উল্লেখ কৰা কোনখন টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ (বাঘ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল) 1973 চনত ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্পৰ অধীনত ঘোষণা কৰিছিল ?

(i) Jim Corbett Tiger Reserve

জিম কৰবেট টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ

(ii) Sundarbans Tiger Reserve
সুন্দৰবন টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ

(iii) Manas Tiger Reserve
মানস টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ

(iv) Kanha Tiger Reserve
কানহা টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ

(b) Which of the following International Agreements focuses on conservation of wetlands?
তলৰ কোনখন আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় চুক্তিয়ে জলাশয় সংৰক্ষণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে?

(i) IUCN

(ii) Convention on Biological Diversity
জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ চুক্তি (CBD)

(iii) Ramsar Convention
ৰামছৰ অধিৱেশন

(iv) CITES

(c) The National Forest Policy was implemented in which year?
ৰাষ্ট্ৰীয় বন নীতি কোন বৰ্ষত প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল?

(i) 2005
২০০৫

(ii) 2017
২০১৭

(iii) 1972
১৯৭২

(iv) 1988
১৯৮৮

(d) The Wildlife Protection Act was passed in India in
ভাৰতবৰ্ষত বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা আইন প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল ______ চনত।

(i) 1972
১৯৭২

(ii) 2017
২০১৭

(iii) 1988
১৯৮৮

(iv) None of the above
ওপৰৰ এটাও নহয়

(e) Minimum number of old individuals who die and are lost from the population per unit time, under ideal ecological condition is called
কোনো এক আবাদীৰ পৰা একক সময়ত আদৰ্শ পৰিস্থিতিত মৃত্যু হোৱা আৰু লুপ্ত হোৱা বৃদ্ধ ব্যক্তিৰ সৰ্বনিম্ন সংখ্যাক ______ বুলি কোৱা হয়।

(i) potential mortality
সম্ভাব্য মৃত্যুৰ হাৰ

(ii) potential natality
সম্ভাব্য জন্মৰ হাৰ

(iii) population density
আবাদীৰ ঘনত্ব

(iv) carrying capacity
বহন ক্ষমতা

2. Answer any *five* of the following questions : 2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is population density? How is it calculated?

আবাদী ঘনত্ব কাক বোলে? ইয়াক কেনেদৰে গণনা কৰা হয়?

(b) Write briefly the application of GIS in wildlife management.

বন্যপ্ৰাণী ব্যৱস্থাপনাত GISৰ প্ৰয়োগৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(c) Distinguish between conservation and preservation.

সংৰক্ষণ আৰু প্ৰিজাৰভেচন বা পৰিৰক্ষণৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(d) Write about population growth curve.

আবাদী বৃদ্ধিৰ বক্ৰৰ বিষয়ে লিখা।

(e) State the concept of ecologically sensitive zones.

পৰিবেশগতভাৱে সংবেদনশীল অঞ্চলৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

(f) Write about the national approaches of wildlife conservation.

বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে লিখা।

(g) Write a short note on Pugmark method of wildlife census.

বন্যপ্ৰাণী লোকপিয়লৰ পাগমাৰ্ক পদ্ধতিৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখা।

(h) Write the role of wetlands in biodiversity conservation.

বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণত জলাশয়ৰ ভূমিকা লিখা।

(i) Write about the Man and Biosphere Programme.

মানুহ আৰু জৈৱমণ্ডল কাৰ্যক্ৰমৰ বিষয়ে লিখা।

(j) Write briefly about the Tiger Reserves in Assam.

অসমৰ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখা।

3. Answer any *four* of the following questions : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Describe briefly the main goal of biodiversity conservation.

জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ মূল লক্ষ্য চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(b) Analyze the threats to Indian wildlife and suggest measures to mitigate them. 2+3=5

ভাৰতীয় বন্যপ্ৰাণীৰ প্ৰতি ভাবুকি বিশ্লেষণ কৰা আৰু ইয়াৰ নিবাময়ৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

(c) Describe the characteristics of Ramsar site. How many Ramsar sites are there in India? 4+1=5

ৰামছৰ স্থানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। ভাৰতত কিমান ৰামছৰ স্থান পোৱা যায়?

(d) What do you mean by habitat succession? What are the primary causes of degradation of habitat of wildlife? 1+4=5

আৱাসস্থলীৰ অনুক্ৰমণ বুলিলে কি বুজা? বন্যপ্ৰাণীৰ আৱাসস্থলীৰ অৱক্ষয়ৰ মুখ্য কাৰণসমূহ কি কি?

(e) What is wetland? What are the major threats to wetlands? Suggest effective measures to mitigate them. 1+2+2=5

জলাশয় কি? জলাশয়ৰ মুখ্য সংকটসমূহ কি? এই সংকট নিৰ্মূল কৰাৰ বাবে কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে লিখা।

(f) Enumerate the important features of protected areas in India.

ভাৰতৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।

(g) What is called endangered animal? Write a short note on conservation measures of endangered wild animals in Assam. 1+4=5

বিপন্ন প্ৰাণী কাক বোলে? অসমত এই বন্য প্ৰাণীসমূহৰ সংৰক্ষণৰ বাবে কি ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে চমুকৈ লিখা।

(h) Write briefly about the major challenges of the management of Tiger Reserve.

বাঘ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল পৰিচালনাৰ প্ৰধান প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

4. Answer any *one* of the following questions : 10

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Describe the various regional and international approaches to biodiversity conservation in India.

ভাৰতবৰ্ষত জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ বাবে আঞ্চলিক আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

(b) What do you mean by wildlife population survey? Discuss the methods and techniques used for wildlife population survey. 2+8=10

বন্যপ্ৰাণী আবাদী জৰীপ বুলিলে কি বুজা? বন্যপ্ৰাণী আবাদী জৰীপত ব্যৱহাৰ কৰা পদ্ধতি আৰু কৌশলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) What is called natural resources? Describe the various measures of management of renewable natural resources. 2+8=10

প্ৰাকৃতিক সম্পদ কাক বোলে? প্ৰাকৃতিক নৱীকৰণযোগ্য সম্পদ ব্যৱস্থাপনাৰ ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

(d) Write in detail the reasons for wildlife depletion in India.

ভাৰতবৰ্ষত বন্যপ্ৰাণী হ্ৰাস হোৱাৰ কাৰণসমূহ বিতংভাৱে লিখা।

★★★

2026

ZOOLOGY

(Minor)

Paper : ZLG0600504

(Wildlife Conservation and Management)

(Set–B)

Full Marks : 45

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either in English or in Assamese.

1. Choose the correct answer : 1×5=5

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) The number of biosphere reserves in India is

ভাৰতবৰ্ষত বায়'স্ফিয়াৰ ৰিজাৰ্ভ (জৈৱমণ্ডল সংৰক্ষিত অঞ্চল)ৰ সংখ্যা হ'ল

(i) 14

(ii) 15

(iii) 11

(iv) 18

(b) MVP stands for

MVPৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপ হৈছে

(i) Minimum Viable Population

(ii) Maximum Viable Population

(iii) Both (i) and (ii)

(i) আৰু (ii) দুয়োটাই

(iv) None of the above

ওপৰৰ এটাও নহয়

(c) What is the primary cause of biodiversity extinction?

জৈৱবৈচিত্ৰ্য বিলুপ্তিৰ প্ৰধান কাৰণ কি ?

(i) Species migration

প্ৰজাতিৰ প্ৰব্ৰজন

(ii) Habitat destruction

আৱাসস্থলীৰ ধ্বংস

(iii) Overpopulation

অতিমাত্ৰা জনসংখ্যা

(iv) Climate stability

জলবায়ুৰ স্থিৰতা

(d) Which legislation in India primarily governs wildlife protection?

ভাৰতত কোনখন আইন প্ৰধানকৈ বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষাৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হৈছে ?

(i) The Environment Protection Act, 1986

পৰিৱেশ সুৰক্ষা আইন, ১৯৮৬

(ii) The Wildlife Protection Act, 1972

বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা আইন, ১৯৭২

(iii) The Biodiversity Act, 2002

জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন, ২০০২

(iv) The Forest Conservation Act, 1980

বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আইন, ১৯৮০

(e) The maximum number of new individuals which could be produced in a population per unit time under ideal ecological and genetic condition is called

কোনো আবাদীয়ে একক সময়ত আদৰ্শ পৰিস্থিতিত আৰু জিনীয় অৱস্থাত সৃষ্টি কৰিব পৰা নতুন ব্যক্তিৰ সৰ্বোচ্চ সংখ্যাক _____বুলি কোৱা হয়।

(i) potential natality

সম্ভাব্য জন্মৰ হাৰ

(ii) potential mortality

সম্ভাব্য মৃত্যুৰ হাৰ

(iii) population density

আবাদীৰ ঘনত্ব

(iv) None of the above

ওপৰৰ এটাও নহয়

2. Answer any *five* of the following questions : 2×5=10

তলত দিয়া যি কোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is called Ramsar site? How many Ramsar sites are there in Assam? 1+1=2

ৰামছৰ স্থান কাক বোলে? অসমত কিমানখন ৰামছৰ স্থান আছে?

(b) Write a short note on biotelemetry.

বায়'টেলিমেট্ৰিৰ বিষয়ে এটা চমু টোকা লিখা।

(c) Write briefly the relation of carrying capacity with population growth curve.

আবাদী বৃদ্ধিৰ বক্ৰৰ সৈতে বহন ক্ষমতাৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(d) Write briefly the importance of wildlife in maintaining ecological balance.

পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্য বজাই ৰখাত বন্যপ্ৰাণীৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(e) Distinguish between *In-situ* and *Ex-situ* conservation.

স্বস্থানত আৰু বহিঃস্থানত কৰা সংৰক্ষণৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(f) Write about the importance of wildlife population survey.

বন্যপ্ৰাণীৰ জনসংখ্যাৰ জৰীপৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে লিখা।

(g) Write briefly the causes of depletion of wildlife in Assam.

অসমত বন্যপ্ৰাণী হ্ৰাস হোৱাৰ কাৰণসমূহ চমুকৈ লিখা।

(h) Distinguish between national park and wildlife sanctuary.

ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান আৰু অভয়াৰণ্যৰ পাৰ্থক্য লিখা।

(i) Write the utility of remote sensing in wildlife habitat management.

বন্যপ্ৰাণীৰ আৱাসস্থলীৰ ব্যৱস্থাপনাত ৰিম'ট চেন্সিঙৰ ব্যৱহাৰ লিখা।

(j) Write briefly about the history of formation of Kaziranga National Park.

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ সৃষ্টিৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

3. Answer any *four* of the following questions : 5×4=20

তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Describe briefly the main goal of biodiversity conservation.

জৈৱবৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ মূল লক্ষ্য বৰ্ণনা কৰা।

(b) What is GIS? What are the advantages and disadvantages of GIS for wildlife habitat analysis? 1+2+2=5

GIS কাক বোলে? বন্যপ্ৰাণীৰ বাসস্থানৰ বিশ্লেষণৰ বাবে GISৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ লিখা।

(c) What is carrying capacity? Explain the factors that affect the population density of a species. 1+4=5

বহন ক্ষমতা কি? কোনো এটা প্ৰজাতিৰ জনসংখ্যাৰ ঘনত্বৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলোৱা কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(d) What is called population? Describe briefly the characteristics of population. 1+4=5

আবাদী কাক বোলে? আবাদীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(Continued)

(e) What is called wildlife? What are the main categories of Indian wildlife? Describe each briefly with at least one example. 2+3=5

বন্যপ্ৰাণী কাক বোলে? ভাৰতীয় বন্যপ্ৰাণীৰ প্ৰধান ভাগ-সমূহ কি কি? প্ৰত্যেকৰে অতি কমেও এটাকৈ উদাহৰণ দি চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

(f) What is Project Tiger? Write briefly the main goals of Project Tiger. 2+3=5

ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্প কি? ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্পৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ চমুকৈ লিখা।

(g) What is sanctuary? Write briefly on the two major sanctuaries of Assam. 1+4=5

অভয়াৰণ্য কি? অসমৰ দুখন প্ৰধান অভয়াৰণ্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(h) Briefly describe the role of IUCN in biodiversity conservation.

জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণত IUCNৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা।

4. Answer any *one* of the following questions : 10

তলত দিয়া যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Explain in detail the concept of protected areas with examples of national park and biosphere reserves in India.

ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান আৰু জৈৱমণ্ডল সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ উদাহৰণৰ সৈতে সংৰক্ষিত অঞ্চলৰ ধাৰণাটো বিতংভাৱে ব্যাখ্যা কৰা।

(Turn Over)

(b) What do you mean by wildlife management? Discuss the biological and ecological basis of wildlife management. 2+8=10

বন্যপ্ৰাণী ব্যৱস্থাপনা বুলিলে কি বুজা? বন্যপ্ৰাণী ব্যৱস্থাপনাৰ জৈৱিক আৰু পৰিৱেশগত (পাৰিস্থিতিক) ভিত্তিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Define wildlife cover and describe the characteristics of wildlife cover. 2+8=10

বন্যপ্ৰাণীৰ আৱৰণ (cover)ৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ আৱৰণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(d) What do you mean by sacred groves? Describe the role of sacred groves in biodiversity conservation with some examples. 2+8=10

পবিত্ৰ বাগিচা বুলিলে কি বুজা? জৈৱবৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণত পবিত্ৰ বাগিচাৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে কিছুমান উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।

★★★

2026

ZOOLOGY

(Minor)

Paper : ZLG0600604

(Molecular Biology)

(Set—B)

Full Marks : 45

Time : 2 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Choose the correct answer : 1×5=5

শুদ্ধ উত্তৰ বাচি উলিওৱা :

(a) Amino acid methionine is coded by

এমিন' এচিড মিথিঅ'নিনৰ বাবে সংকেত বহন কৰা সংকেতিকা হ'ল

(i) AGU

(ii) AUG

(iii) AAG

(iv) AAU

(b) The divalent ion required for the functioning of DNA polymerase is
DNA পলিমাৰেজৰ কাৰ্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দ্বিযোজী আয়ন হ'ল

(i) Ca^{++}
(ii) Fe^{++}
(iii) K^{+}
(iv) Mg^{++}

(c) Which of the following codons does not exhibit degeneracy?
নিম্নলিখিত কোনটো সংকেতিকাই ডিজেনেৰেছি নেদেখুৱায় ?

(i) UUU
(ii) ACU
(iii) CCU
(iv) AUG

(d) The Okazaki fragments are formed during
অ'কাযাকিৰ খণ্ড সৃষ্টি হোৱা প্ৰক্ৰিয়া হ'ল

(i) transcription
লিপ্যন্তৰ
(ii) translation
অনুবাদ
(iii) replication
অনুকৃত্যায়ন
(iv) DNA splicing
DNA স্প্লাইচিং

(Continued)

(e) Which of the following amino acids is coded by the maximum number of codons?

নিম্নলিখিত কোনটো এমিন' এচিডক আটাইতকৈ বেছি সংকেতিকাই সংকেত বহণ কৰে ?

(i) Leucine
লিউচিন
(ii) Valin
ভেলিন
(iii) Methionin
মিথিঅ'নিন
(iv) Proline
প্ৰ'লাইন

2. Write short notes on the following (any *five*) : 2×5=10

চমু টোকা লিখা (যি কোনো পাঁচটা) :

(a) Polycistronic RNA
পলিচিষ্ট্ৰনিক RNA

(b) Nucleosome
নিউক্লিঅ'জ'ম

(Turn Over)

(c) Nucleotide
নিউক্লিঅ'টাইড

(d) Inducer
উদ্দীপক

(e) Polyribosome
বহুৰাইব'জ'ম

(f) m-RNA
বাৰ্তাবাহী RNA

(g) Ribosome
ৰাইব'জ'ম

(h) Okazaki fragment
অ'কাযাকিৰ খণ্ড

(i) Nucleoid
নিউক্লিঅইড

(j) Split gene
স্প্লিট জিন

(Continued)

3. Answer any *four* questions of the following : 5×4=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is genetic code? How does the genetic code guide the process of protein synthesis?

জিনিঅ সংকেতিকা কি? জিনিঅ সংকেতিকাই প্ৰ'টিন সংশ্লেষণ প্ৰক্ৰিয়াটো কেনেদৰে পৰিচালনা কৰে?

(b) How does the replication of telomere help to solve the chromosome shortening problem?

টেল'মিয়েৰৰ অনুকৃত্যায়নে কেনেদৰে ক্ৰম'জ'মৰ হ্ৰস্বকৰণ সমস্যাটো সমাধান কৰে?

(c) Describe the properties of genetic code.

জিনিঅ সংকেতিকাৰ ধৰ্মসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(d) Describe the Cloverleaf model of t-RNA.

t-RNAৰ ক্ল'ভাৰলিফ আৰ্হি বৰ্ণনা কৰা।

(e) Name the enzymes required for the replication of DNA. Also mention their role.

অনুকৃত্যায়নৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় উৎসেচকসমূহৰ নাম লিখা। এইবোৰৰ কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

(Turn Over)

(f) What is DNA damage? How does it occur?

DNA ক্ষতিগ্রস্ত হোৱা বুলিলে কি বুজা? ই কেনেদৰে সম্পন্ন হয়?

(g) What is Chargaff's base ratio? Mention its postulates.

ছাৰ্‌গাফৰ ক্ষাৰকৰ অনুপাত কি? ইয়াৰ মূল ধাৰণাসমূহ উল্লেখ কৰা।

(h) What is splicing? Give a brief account on RNA splicing in eukaryotes or prokaryotes.

স্প্লাইচিং কি? প্ৰকোষকেন্দ্ৰীয় কোষ বা সংকোষকেন্দ্ৰীয় কোষৰ স্প্লাইচিং প্ৰক্ৰিয়া চমুকৈ লিখা।

4. Answer any *one* question of the following : 10

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Who coined the term 'nucleic acid'? Describe the physical and chemical structures of DNA. How does DNA control the process of protein synthesis? 1+6+3=10

'নিউক্লিক এচিড' নামটো কোনে দিছিল? DNAৰ ভৌতিক আৰু ৰাসায়নিক গঠন বৰ্ণনা কৰা। DNA প্ৰ'টিন সংশ্লেষণ প্ৰক্ৰিয়াটো কেনেদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰে?

(b) What do you mean by the degeneracy of genetic code? Explain in the light of Wobble hypothesis. 5+5=10

জিনিঅ সংকেতিকাৰ ডিজেনেৰেছি বুলিলে কি বুজা? ৱ'বল হাইপ'থেছিছৰ আলমত ব্যাখ্যা কৰা।

(c) How is the protein synthesis process regulated? Describe the *lac* operon model of regulation of protein synthesis.

প্ৰ'টিন সংশ্লেষণ প্ৰক্ৰিয়াটো কেনেদৰে নিয়ন্ত্ৰিত হয়? প্ৰ'টিন সংশ্লেষণৰ লেক অপেৰণ আৰ্হি বৰ্ণনা কৰা।

(d) How is RNA different from DNA? Write about the different types of RNA and their functions.

RNA DNAৰ পৰা কেনেদৰে পৃথক? বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ RNA আৰু সিহঁতৰ কাৰ্যৰ বিষয়ে লিখা।

★★★